ଜାତୀୟ ସମର ସଙ୍ଗୀତ

'ନବମ ଭାଗ

ପରିଚାଳକ :—

ଓଡ଼ିଶା ସଙ୍ଗୀତ ପ୍ରଚାର ବିଭାଗ,

କଟକ

ମୂଲ୍ୟ ଟ ୦ /୬ ଛ ଅଣା

ଜାତ୍ୟାନୁସମ୍ବର ସଙ୍ଗୀତ

(ପହଲ୍ ଅଷାଢ଼େ ବଦ୍ୟୁ ଚମକଲ—ବୃଷ୍ଟେ)

ବହୁଗଲା ହୁଣ୍ଡ   ବେଟେ ନ ବହୁଛ
        ବଲ ଲେକ ସବୁ ସହ୍ବଲ ।
ଝୁଲ ଝୁଲ ଦ୍ବାଟ   ଗୃଲେ ସ୍ବଜପଥେ
        ଭୁକ୍ତ ଭୁକ୍ବ ଲୁଡା ମରଲ । ୧ ।
ଝୁଲୁଝୁଲ୍ ଦ୍ବାତ   ବସ ନ ଫିଙ୍ଗୁଲ
        ଦେଉଳ ବ ତଣ୍ଡି ଠଲଲ ।
ସହ୍ବଲା ଲୁହରେ   ଘାସ ଫଲେ, ଧୀର—
        ପାଣି ପଥରକୁ କାଠଲ । ୨ ।
ସାଜଣ୍ଣିଲ କାଣ୍ଡ   ସୁଦ୍ଧିକୁ ନ ପାର୍
        ପର ଲୁଞ୍ଚି ଘର ନାଶଲ ।
ଝଲାପ୍ସ ଲବନ   ଅଥଲ୍ସ ଦୁଏଃ
        ଦଣ୍ଡିଖୋଭ ପର ଲ୍ସସଲ । ୩ ।
ଗରଜଲା ମେଘ   ବରଷଲ ନାହିଁ
        ଶୁଖିଲା ବିଲ୍ ନ ମାରଲ ।

ସଂସାର-ପାରକୁ ବୁଲ ତାଙ୍କୁ ତାଙ୍କୁ
ଭୂଲ ତାହାର ନ ଥରଭ । ୪ ।
ପାତାଳ ପୁଞ୍ଜ ଗଣ୍ଡି ଡେର ଯାର
ସେ କ ସହଜରେ ଟଲଭ ।
ବଜବାହା ଯାକୁ ସାହାଝି ଅଛନ୍ତି
ଦୁଇ ବାହା କବା କରଭ । ୫ ।

(ଦୁଃଖୀଧନ ଚନ୍ଦ୍ରାନନ ରେ—ପ୍ରଭ)

ତନ୍ତ୍ରୀ ସ୍ୱର । ତନ୍ତ୍ର ପଦାରେ ।
ଅନ୍ତରେ ନ କର ଛଳେ ଶଙ୍କାରେ । ପଦ ।
ମଛରେ ତୁ ବଗ୍ଭର ଦେଖ, ତୋର ହେବ ସ୍ୱଦେଶ ଟେକ,
ରହବ ଗାଇବ ଏ ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ ମନ୍ତ୍ର
ବାଜଯିବ ଗ୍ରଜ୍ୟେ ଗ୍ରଜ୍ୟେ ଡଙ୍କାରେ । ୧ ।
ତୋର ବୁଣା ମୋଟ ଖଦୀର, କଲ୍ଲି ଯେଣୁ ହତଅଧାର,
ସେହ ଦୋଷେ ଅଜ ହେଲୁଣି ଲଙ୍ଗଳା
ଗଲା ଶୁଝିଲଣି ଗଣି ଟଙ୍କା ରେ । ୨ ।
ଗଡ଼ମଲେ ତୋ ପୁଅଝିଅ, ଗଡ଼ାଲ ଏ ଜସ୍ତ୍ରୁଁ ଲୁହ ।
ବଢ଼ିଗଲ ଅମ୍ବ ବସନ ଫେ ସନ
ଛଡ଼ଗଲଣି ତ ଦୁଇ ପଙ୍କ ଲ୍ଲେ । ୩ ।

ସତେ ତୁ ରେ ମଡ଼ନ୍ତ ରଙ୍ଗି, କସ୍ତୂରୀ ଶ୍ୱରକୁ ସୁଖୀ ।
ଦେଖି ଅଙ୍ଗ ତୁଲ ଲେଖି ରଙ୍ଗିବ ତା
ବିଦେଶୀ ନ ଦେବେ ଗଳେ ଧକ୍କା ଜେ । ୪ ।

(ସ୍ୱଧାଗୋବନ୍ଦ—ପ୍ରଭ)

ଶୁଣ ଡନ୍ତ୍ରୀପୁଅ ମୋ ହର ଅଜ୍ଞ, ଡନ୍ତ୍ରୀପୁଅ ରେ ।
ଜଲଙ୍ଗି ନୋହୁ ଉଚ୍ଚଳ ବାଳୀ, ଡନ୍ତ୍ରୀପୁଅ ରେ ।୧।
କର କପାଶୁଷ ମାଣକୁ ମାଣ, ଡନ୍ତ୍ରୀପୁଅ ରେ ।
ସୁଆଁରଣ ସୁତା କାଟିବୁ ପୁଣ, ଡନ୍ତ୍ରୀପୁଅ ରେ । ୨ ।
ନୋଟିରେ ଗୋଠାଇ ବୁଠୀରେ ଦେବୁଁ, ଡନ୍ତ୍ରୀପୁଅ ରେ ।
ଟାଣ ବାଣ ଦେଇ ବୁଣାଇ ନେବୁଁ, ଡନ୍ତ୍ରୀପୁଅ ରେ ।୩।
ବାରହାତ ଲମ୍ବ ନଅ ଗୃଖଣ୍ଡ, ଡନ୍ତ୍ରୀପୁଅ ରେ ।
ପ୍ରସାର ଯେମନ୍ତେ ହେବ ତା ପିଣ୍ଡ, ଡନ୍ତ୍ରୀପୁଅ ରେ ।୪।
ପିନ୍ଧିବେ ତୋ ମାତା ଭଗିନୀ ପତ୍ନୀ, ଡନ୍ତ୍ରୀପୁଅ ରେ ।
ପଦଗଣ୍ଡି ଲୁଚ ଶୋଭିବ ଧନ୍ୟ, ଡନ୍ତ୍ରୀପୁଅ ରେ ।୫।
ଓଢ଼ଣା ଟାଣନ୍ତେ ଫିଟି ନ ଦଣ୍ଡ, ଡନ୍ତ୍ରୀପୁଅ ରେ ।
ଅନ ଦେଶମାନ ଗୃହିଁ ନ ହସ୍ତ, ଡନ୍ତ୍ରୀପୁଅ ରେ । ୬ ।
ଗୋଡ଼ ଗାଡ଼େ ହର ବସିଲେ ଚୁହ, ଡନ୍ତ୍ରୀପୁଅ ରେ ।
ଦେଶେ ବସ୍ତ୍ରାଭବ ରହିବ ନାହିଁ, ଡନ୍ତ୍ରୀପୁଅ ରେ । ୭ ।

ଡର ତୁ ନ ଯା ତନୁବାସୁ ଏତେବେଳେ ।
ସବୁ ପ୍ରାଣୀଙ୍କୁ ମହତ ଦେଖ ବେକ ତୋଳେ ।
ଭେଦ ଥିଲେ ଉଦରେ, ମିଳିବ ତୋ ପାଖରେ
ବାହିରେ ରହିବ ଛେଦ । ୧ ।
ଲଙ୍ଗୁଳି ସନ୍ୟାସୀ ବେଶ ହୁଲ୍ଲଣି ସାଜ ।
ତୋ ପଦ୍ମ ଭଜି ଥାଉଁ ଏ ଜୀବନରେ ଆଜ ।
କେମନ୍ତେ ତୋ ସ୍ଥଳରେ, ସହିବ ଏ ଷ୍ଠିଥରେ ।
ଦେଶବାସୀଙ୍କ ବିପତ୍ତି । ୨ ।
କପା ସୂତା ବାପା ଯେବେ କରିବୁ ତୁ ଗୃଷ ।
ସେ ବେଳେ ଜାଣ କଷଣ ବୁଝିବ ତୋ ଦେଶ ।
ପାଷାଣ ତୁ ନୋହୁରେ, ଭୂଷଣ ନ ଦେଉ ରେ ।
ଭୀଷଣ ସମୟୁ ଏହୁ । ୩ ।
ସଞ୍ଜ ସକାଳେ ତୋ ବୁଣା ପଖାର୍ନ କରିବୁ ।
ଅନାଇଁ ଅନାଇଁ ଫୁଲ ଉଠିବ ଏ ବୁକୁ ।
ଧର୍ମ ଉପବନରେ, ଫୁଟିବ ସୁମନରେ ।
ବାସେ ମୋହିବ ଭୁବନ । ୪ ।

(ରାଗ—ଶୈଙ୍ଗ)

ବସନ କର ବପନ, ଜଳିବ ଭାଗ୍ୟ-ତପନ ।
କେଣେ ପଳାଇବ ଲାଜ ତାମସୀ ଶଙ୍କା ।

ଷଡା ଡନ୍ତ ଠକଠକ   ଡାକେରେ ନ ସିବୁ ଠିକ୍,
ବଲ୍ଭ ଠଙ୍କା ନେଲ ଛଡ଼ା ମାନସରଙ୍କୁଁ।
ବଙ୍କାଭ ମୁଖଲୁ ବସ୍ତନା ।
ଏଢ଼ା ଡଲେ ପୁରବ କ ମନ ବାସନା । ୧ ।

ଦନେ ତୋ ବୁଣା ବସନ,   ବଂଶ ନଳୀରେ ଅସନ,
କଉଥିଲୁ ତା କେସନ ଯାଉ୍ ରେ ଭୂକ ।
ସ୍ୱର୍ଗେ ସ୍ୱଦେଶୀ ଦଶନ,   ଲଭିଗଲଣି କ ସନ ?
ଫୁଟି ସ୍ତଳବ ଧବ ଲୁ ତୋ କଣ୍ଡା ନଳ ।
ଲୁଣ୍ଡି କର ସବଣୀ ତୋର ।
ଦେଲ ଡାଲେ ଧରଣୀ ଦର୍ଶିବ ସୁନ୍ଦର । ୨ ।

ମୋଟ ସୂତା କର ସୂଟ,   ଛଅର କରବୁ ମାଠ,
ଅଙ୍କାଟ ଶୀତଲୁ ଯେକ୍ଷେ ହୁତ ହେବଟି ।
ବଡ଼ ନଅ ଗୀତ ଗାଭ,   ବୁଲ ରେ ଲଣ୍ଡ ଫୁଲଭ ।
ପାରହେବୁ ତେବେ ଏହୁ ଉଡମ ବାଟି ।
ପାଣ୍ଟୁ ପାଇଁ ନ ଡର ଛଲେ ।
ମନ ଥିଲେ ଧନ ମାନ କଣ୍ଠରେ ମିଳେ । ୩ ।

ଭୁଲାଇ ଦେଇ ମନ୍ତ୍ର ସକଳ ଭ୍ରାନ୍ତ,
ପାଶୋରି ଯେତେ ଅସ ପୁରୁବ ଶାନ୍ତ ।
ସ୍ୱାଗତ କର ଶାଶ୍ୱତ ତୁମ ଗରିମାମୟ ଭାରତ,
ଉତ୍କଳ ଭୂଇଁର   ରେଣୁ କଣାଟିକୁ
ଶିରରେ କର ଭୂଷଣ । ୧ ।

ଯେଉଁ ଧରଣୀର ବୁକୁପରେ ଦିନେ,
ଗର୍ଜୁଥିଲେ ଦିନେ ସଦମ୍ଭ ଗହଣେ ।,
ସେହି ଧରଣୀର ବୁକେ (ଅଜି) କିଆଁ ଅଳସ ଚରଣ ପଡେ ଥରି,
ଭୁଞ୍ଜାଇ ଦିଅରେ   ଜଡ଼ତା ତନ୍ଦ୍ରା
ନବ ତେଜ ପ୍ରାଣେ ଭରି । ୨ ।

ଭେଦ ପାରୁନାହିଁ ଘନ ଅବରଣ,
ତମସା-ମଳିନ ହୋଇଛୁ ନୟନ ।
ତୁମ ଦେଶ ମାତା କରୁଣ କ୍ରନ୍ଦନ ଶୁଭୁନାହିଁ କରେ କାନେ,
ଅକାଳ ଅଶନି   ସମ୍ପାତ ଉଦୟେ
ରହିଛୁ ରେ ମ୍ରିୟମାଣେ ।୩।

ହରାଇଛୁ ଯେଉଁ ସୁଯୋଗ୍ୟ ସନ୍ତାନ,
ନାହିଁ କରେ କେହି କରିବ ପୂରଣ ।
ଅଛ ପରି ତୁମେ କୋଟି ସନ୍ତାନରେ ନାହିଁ କି ତୁମଠି ପ୍ରାଣ,
ପାନକରି ନିତି   ଅମିୟ ପୀୟୂଷ
ତେବେ କେବେ ଏଡ଼ିକି ମ୍ଳାନ ।୪।

ଦେଖୁ ନାହିଁ କିରେ ଅମର ଭାରତ
(ନଳାମ୍ବୁରେ) ପ୍ରାଚୀକୋଳେ ରବି ଉଠେ ନୂପବେ ଜ୍ୱଳି
ନୀଳାଚଳ ବଡ଼ ଦେଉଳ ଚୂଳରେ ଉଠେ ଚିତ୍ର ଫରଫର,
କାହୁଁ ଉଠେ ଗୃହିଁ ଓଡ଼ିଆ ପ୍ରଥରେ
ନ ପଡ଼ରେ ଅଭି ଥର । ୫ ।

ସବୁ ଜାତି (ଜ୍ଞାତି) ଅଛ ହୋଇ ଏକ ସାଥି,
ଭୁଲି ହିଂସା ଦ୍ୱେଷ ତେଜ ମନୁ ଭ୍ରାନ୍ତି ।
ଗଢ଼ିବାଇ ଦିଅ ଅକାଳ ଅଶାନ୍ତି
ସ୍ୱାଗତ କର ଶାନ୍ତି । ୬ ।

ଯୁଦ୍ଧ ଅମର ଜୀବନ ପ୍ରିୟ,
ଯୁଦ୍ଧେ ଜୀବନ ଗଢ଼ିଛୁ ।
ବିଜୟୀ ଅମେ ଶତ୍ରୁ ରକତେ,
ମାତୃଚରଣ ଧୋଇଛୁ । ୧ ।
ସମରଲପ୍ସୁ ଉତ୍କଳୀ ଦଳେ,
ଗଙ୍ଗା-ଗୋଦାବରୀ ଜିଣିଛୁ ।
ଏ ଦେଶ ଯୁବା କାହିଁ ବିଜୟେ,
ଅକ୍ଷୟ ଯଶ ରଖିଛୁ । ୨ ।

ବାପ ଅମର ଈଶ୍ୱର ହବେ,
ରକ୍ତ ଦେଉଛ ଢାଳି ।
ଶତ ଅନ୍ୟାୟ ଅନାଚାରକୁ,
ପଦେ ଦେଉଛ ଦଳି । ୩ ।
ଭଏ ଭହେ ରେ ଓଡ଼ିଆ ପୁଅ,
ସାଗରପଠୁ ନୁହେଁ ।
ଯାହ୍ର ବାଇରେ ଅଷ୍ଟସୁ ଯଶ,
ରଣିଲ ଆଜ କିଏ ? ୪ ।
ସାଗରକୋଳୁଁ ରତନ ବାନ୍ଧୁ
ଜହ୍ଲୀ ଦନେ ପସ ।
ଗଡ଼ିଲ ଛୁଙ୍ଗ ଦେଉଳ ସାର,
ଚକ୍ରତ ବିଶ୍ୱ ସାସ । ୫ ।
ଗୋହ୍ରସ ସ୍ତମ୍ଭ ମୁହୂନ୍ଦ ସେନା,
ପଢ଼େଚି ମନେ ଅଙ୍କ ।
ଜାଣର ମାନ ବହୁବ ପାଇଁ,
ସାଜିଲ ରଣସାଜ । ୬ ।
ମାରଇ ବୀର ମରଇ ଅବା,
ଏ ଦେଶ ବୀର ଜାଣେ ।
ଈଶ୍ୱର ହବେ ଜୀବନ ଦାନ,
ଓଡ଼ିଆ ସ୍ୱର୍ଗ ମଣେ । ୭ ।
ଅମ ଦେଶର ଅତୀତ ଯଶ,
ଗାସିଛି କାଳ ଘଟ ।

ଫେରାଇ ଆଣ ଉତ୍କଳୀ ସ୍ୱର,
ନ ଡର ଅଜ ମନ୍ଦ । ୮ ।
ଅମକୁ ଅଛ ଗୃହଁର ବଣ୍ଟ,
ଜାଗ ଉତ୍କଳୀ ବୀର ।
ବିଶ୍ବର ହୁତେ ଜଗତ ପିତା,
ଦେବେ ରେ ପୁରସ୍କାର । ୯ ।

(ଧନାଶ୍ରୀ—ଅଠତାଳ)

ବିଜୟ-ଢେଙ୍ଗା-ନାଦେ କମ୍ପିଲ ରେ ଅବନୀ ।
ନାଗୀଦଳ ଧମନୀ ଥରିଲ ରେ । ଧ୍ରୁବ
ଶୋଭୁଥିଲ କେଶରୀ ଶୁଣି ଶୃଗାଳ ରଙ୍ଗ
ଫୁଲାଇ ସଟାକେଶ ଉଠିଲ ରେ । ୧ ।
ବ୍ରେମେଲ ହେଲ ଥକ୍କା, ବାଡ଼ି ବ୍ରିଟିଶ ଧକ୍କା,
ହଠାରେ ହୃଟିଲର ପଞ୍ଜର ରେ । ୨ ।
ଅଫ୍ରିକା ଉପକଣ୍ଠେ, ମରୁ ସାହାରା ତଟେ,
କମାନ ଅଗ୍ନିଧ୍ୱନ ଶୁଭିଲ ରେ । ୩ ।
ଧର୍ମୁଁ ବିନା ଜୟ, ଅଧର୍ମେ ହେଲ କ୍ଷୟ,
ଅଣା କୁଅର ଭଙ୍ଗା ପଞ୍ଜର ରେ । ୪ ।
ତିଂଶ ବରଷ ତଳେ ଅସ୍ତ ତ ଥିଲ ଥରେ,
ଉଖାର ଦେଲ ଯତ ଶୁଣିଲ ରେ । ୫ ।

ବ୍ରିଟିଶ-ହିନ୍ଦୁ-ଦଳ କି ଦମ୍ଭ ହୃଦେ ଧର,
ପଡ଼ିବୁ ବିଧାତା କି ଛଳନା ରେ । ୭ ।

ମନ ମୋଟ କର ଧନ ପେଟ ରଖିଲେ ଭେକଲି,
କେ ତୋତେ ଦେବ ପରଶି ।
କେବ ଧର କବା ଲବ ତୋର ଯେବେ ନ ଚଳଇ,
ଅରେ କଳଙ୍କଲ-ଶଶି । ପଦ ।
ମୂର୍ଖ ହୋଇ ତୁ ବୁଡିଲେ କି ବାଡ଼ ?
ତୋ ପୂର୍ବ ଗାରମା ହୋଇବ ଉଜାଡ଼ ।
ତୋଷାମଦେ ଧରିଲେ ତୁ ପର ଗୋଡ଼
(ସେ ଦିନ) ଗୌରବ କି ଯିବ ଖସି ? । ୧ ।
ତୋ ନୀଚ ବୃତ୍ତିର, ତୁ ସଂଜ୍ଞା ପ୍ରତୀକ
ତୋ କରମ ଫଳେ ଭୁଞ୍ଜିବୁ ତୁ ଦୁଃଖ
ଯେ ଦୂଷଣେ ପୁଣି ହସିବ ଲୋକେ
ସେ ପାଇ ତୁ ଏକା ଦୋଷୀ ॥
ଏ ହୀନ ସ୍ୱଭାବ ଦୂର କରି ତୁ ଛାଡ଼
ମାଡ଼ ଅସେ ଯୁଦ୍ଧ ଅଗ୍ରେ ଅଣ୍ଟା ଭିଡ଼
ଶତ୍ରୁଶିରେ ପୁଣ୍ଡ କର ଦେଶ ଗଢ଼
(ତୋ କୂଳେ) ଲଗା ନା କଳଙ୍କମସୀ ॥

(ଅଣାବଶ୍ର—ଏକତାଳ)

ପାଇକ ପୁଅ ରେ ଜାଗ
ତୋର ଭଙ୍ଗା କୁଡ଼ିଅର ଦୁଆର ମୁହଁରେ
ଜଗି ବସିଲଣି ବାଘ । ପଦ ।
କପଟ ନିଦରେ ଶୋଇଛୁ କେତେ ରେ
ନାହିଁରେ ମାରି ଲୁ ଚେଇ ।
କୋଣାର୍କ କୋଣୁ ଦେଖରେ ଫିରଙ୍ଗୀ
ପଶିଲଣି ଦଳବଳ ।
ଚାହିଁ କରେ ସାପ କୁଳଅଟା ଗୃହଁ
ତୋ ମହରଗିସ୍ଥା ଅଙ୍ଗ । ୧ ।
ଠାକୁର ଦେଲଣି ଗାଲ ଯୋଡ଼ିକ ତୋ—
ପିଠିରେ ଲଗିଲ ପେଟ,
ତଥାପି ଥାପି ତୁ ଓଦାକନା ଚହିଁ
ଭେକେ ପଡ଼ିଛୁ କପଟ ।
ଚନ୍ଦନ ପଡ଼ିଛି ଚନ୍ଦନ ଘସାରେ
ତୋର ନିଦା ପରସଙ୍ଗ ।୨।
ଖୋସଣି ଭିଡ଼ରେ ଧର ବର୍ଚ୍ଛା ତାଲ
ରଖ ତୋ ଜାତର ଡମ୍,
ପଚଦଭୁଞ୍ଜା ନାହିଁ ତୋହର ଜାତକେ
ଅଟେଗ ହାବୁଡ଼ିଲେ ଯମ ।
ତୋ ବଅଁଶେ କାଳ ଦଅନାରେ ତାଳ
ମୁଣ୍ଡରୁ ନ ଖସା ପାଗ । ୩ ।

କାଳ ଗୋଇ ଖୋଜ ବଉଳ ଅନ୍ତ ତୋ
ଦୁଅରେ ଗରଜେ ଅସି,
ସହସ୍ର ସିଂହର ଶକତି ବେଳ ତୁ
ଝଲକାଇ ଅସ୍ତ୍ର ଅସି;
ଦେଖୁ ସାଗ୍ର ବକ୍ଷ ନିଃସ୍ୱ ଓଡ଼ିଆର
ତୁମୂଳ ସମର-ଜାଗ । ୪ ।

ତୋଡ଼ ପରଜ—ଅଡ଼ତାଳ

ମୋ ଜାତିରେ, ହସଇ ବସନା ଖ୍ୟାତି
କ୍ଷିତିରେ ଅରଜି ଅତି ପ୍ରତିପତ୍ତି
ଶେଷେ ହେଲୁ ଏହୁ ଗତି । ପଦ ।
କତି ଅସ୍ତିର ଜପାମାଳୀ ହୋଇଥିଲୁ
ତୋର ଯଶ ଖ୍ୟାତି
ବଢିଲୁ ତୋ ଦାନ ଇନ୍ଦ୍ର ବୃତ୍ତିରେ
ବିଳାସ ବ୍ୟସନେ ମାତି । ୧ ।
ମତି ରଙ୍ଗି ଧର୍ମ ନିକତିର ପ୍ରତି
ବୃତ୍ତି କଲୁ ରଣ ନୀତି
ପାତିଲୁ ଦୁର୍ଭେଦ୍ୟ ବ୍ୟୂହ ଅତୀତର
ଶଙ୍କାରୁ ବାବେଶି ଢଳି । ୨ ।

ଚାଢଲେ ତୁ ବଳାଗ୍ରହଙ୍କ ହସ୍ତରେ
ନ ଥିବ ତୋହର ଭୀତ
ମାଢଲ୍ ଅହ୍ନା କ ବୁସନ୍ତ ଅଟରେ
ଘ୍ରାନ ସ୍ବସ୍ବର୍ଦ୍ଧେ ସମ୍ଭୃତ । ୩ ।
ହାଗିଣାବକରେ ସାଥୀ ସେନ ହର
ଜନମ ଭୂମି ଉପରୁ,
ବଢ ଜାଳ ବୁଳେ ଡାକନ୍ତ ଭୂପତ
ଦେଇ ରକତ-ଅଞ୍ଜୁଳି । ୪ ।

(ଭୀମ ପଲଶ୍ରୀ—ଦାଦରା)

ଅନରେ ନ ଦେଇ ମନ   ଚଷାଭାଇ ଧାନ ବୁଣ
ତାଳ ତୋର ଅଙ୍ଗରୁ ଝାଳ
ରଖ ଦେଶବାସୀ ପ୍ରାଣ ।
ତୁ'ତ ସେ ଦେଶର ସୁତ
ତାଳ ବୁକୁର ରକତ
ଲଢ଼ନ୍ତି ଦୂର ଦେଶରେ   ଯେ ଦେଶ ତରୁଣଗଣ । ୧ ।
କୋଟି କୋଟି ଭାଇ ତୋର
ନ ପାଇ ଅନ୍ନ ଅହାର
ଯେପରି ଉଦାଜନା ଦେଇ   ବାତରେ ଡାକନ୍ତି ଶୁଣ ।୨।

କରଯା ଯୋଗ୍ୟ କରମ
ଉପରେ ଅଛ ଧରମ
ଦେଖୁଛ, ସେ ନ ମାନଲେ (ଦେଶ)
ନମାନୁ ଅଛ ତୋ ଗୁଣ । ୩ ।

(ମାର୍ଚ୍ଚିଙ୍ଗ ସ୍ୱର)

ଜାଗ ଜାଗ ଜାଗ ଜାଗ, ଜାଗ ଉତ୍କଳ ଯୁବକ ଅଛ (ଘୋଷା)
ଦେଶରେ ଏବେ ପଡ଼ୁଛି ଡାକ
ରଖ ରଖ ନିଜ ଦେଶର ଟେକ
ଯାଉରେ ପ୍ରାଣ ରହୁରେ ଠାଣ
ଉଠୁରେ କୀର୍ତ୍ତି ବଗ୍ରନ୍ଥ । ୧ ।
ହୃଟଲର ଗର୍ବ କରିବା ଖର୍ବ
ଦେଶ ହିତେ ଦେବା ଧନଜନ ସର୍ବ
ଶତ୍ରୁର ବଳ କରିବା ଧ୍ୱଂସ
ଜୀବନ ମମତା ଚେଜ । ୨ ।
ଗାଅ ଗାଅ ବ୍ରିଟିଶ ଜୟ ଗାନ
ଉଡ଼ାଅ ଗର୍ବେ ବିଜୟ-ନିଶାଣ
ବାଜୁ ଜୟ ଭେରୀ ଧର ତରବାରୀ
ନାହିଁ ଧୈର୍ଯ୍ୟ ଯାଉ ଛୁଟି । ୩ ।

(୦ଂର)

ବୀର ଓଡ଼ିଆ ଜାତି କେବେ ଡରିବ ନାହିଁ (ଘୋଷା)

ସ୍ୱର ତା ପୂରୁବ କଥା ଦେଶ ପାଇଁ ଦେବ ମଥା
ରଖିଲ ଜାତିର ଟେକ ଜୀବନ ଦେଇ । ୧ ।
କରେ ଧରି କରବାଳ ଦେଖାଇବ ବାହୁବଳ
ପର ପଦତଳେ କେବେ ନଇଁବ ନାହିଁ । ୨ ।
ମାରି ଶତ୍ରୁ କରି ଜୟ ସୁବଳ ଓଡ଼ିଆ ପୁଅ
ଗଜପତି କୀର୍ତ୍ତି କଥା ଭୁଲିବ ନାହିଁ । ୩ ।
ଏ ଦେଶ ବୀର ସନ୍ତାନ ଡରେ କି ଶତ୍ରୁ କମାଣ
ପଛ ଘୁଞ୍ଚା ଏ ଜାତିର ଜାତକେ ନାହିଁ । ୪ ।
ଜାଗିବ ତା ପୂର୍ବ ସ୍ମୃତି ଶତ୍ରୁ ଆଗେ ଛିଡ଼ି ପାତି
ମିତ୍ର ସ୍ଥଳେ ବଜ୍ରମୂଠୀ ଦେବରେ ଯାଇ । ୫ ।

ଯେ ଦେଖିଛ ସେ କହିବ କି ନ ଥିଲେ ଆମ୍ଭ ଦେଶେ ।
ସାଜୁଥିଲେ ମୋ ଜନନୀ ନିତି ନୂଆ ନୂଆ ବେଶେ ॥
ଆମ ଦେଶର ସାଧବପୁତ,
ନ ମାନି ଖରା ବରଷା ଶୀତ;

ବୋଇତ ବାହୁ   ଦରଆ ବୁକେ
ବୁଲୁଥିଲେ ରେ ଦୁର ବଦେଶେ ।୧।
ହୋଲନ୍ଦାଜ ଲୁଗା ବାଇଁଶ ନଲେ,
ରଖୁଥିଲେ ଅମ ତନ୍ତ୍ରୀ ସେକାଳେ,
ଅମ ଦେଶ ପୁଅ   ହାତ ଲଗିଲେ ରେ
ପାଣି ଉପରେ ପଥର ଭାସେ । ୨ ।

ଆସିବ ସେଦିନ ଆସିବ ଫେରି,
ଜାଗି ଉଠ ଭାଇ ନ କର ଡେରି,
ବିଜୟ-ବାନା   ପୂରୁବ ପରି
ଉଡ଼ିବ ପୁଣି ଚେତାଇ ବର୍ଷେ । ୩ ।

ଭୟ ନାହିଁ ଥୟ ହୁଅ ଜୟ ଅମ ପାଇଁ ଥୁଅ
ଦିନେ ହେବ ଅରିରକ୍ତେ ଜନନୀ ଅଞ୍ଚଳ ଧୂଆ । ଘୋଷା ।
ଏ ଦେଶ ବିଦ୍ରୋହ ଚିହ୍ନ
ଅସିଛୁ ଯେଉଁ ଅଗାଧ
ନଇଁଛି ସବୁର ମଥା ଅଙ୍କରେ ହେବ ନୁଆ । ୧ ।
କାହାର ସାହସ ହେବ
ଏ ମାଟିରେ ପାଦ ଦେବ
ଝରିବେ ବାରୁଦ ପିନା ଅମେ କାଳେ କାଳେ କହିଁ ।୨।

ଚରଦନ ଯେ ତୁଳସୀ
ବାସେ ନା କି ହେଲେ ବାସି
ଶୃଗାଳର ମୁଖ ଦେଖି ଡରେ ବରେ ସିଂହ ହୁଅ ।୩।

କରମ ଜନ୍ମା ସରମ କଥା ଗରମ ହୁଅ ନରମ ନୋହ
ପରମ ପୁଲକେ ମରମ ଦମ୍ଭେ ସମର କର ଓଢ଼ଅ ସ୍ୱର
କଂସାଇ ବେଢ଼ସା ପାଶୋର ଦେଇ
କି ହେଲରେ ଅଛ ବନେ କି ଥିଇ
ମରଦପଣିଆ ଦେଖିବ ତୁନିଅ ମରିବା ପଛେ ଡରିବା ନାହିଁ ।
ଯଦରେ ଅଳସ ଚଳାସେ ମାଛ
ତୋ ତୁହୁ ରକତ ଜଠେ ନା ତାଛ
ଭିତରୁ ଅବସ୍ଥ ହେବରେ କସ୍ତୁ ଧଉଳଗିର ଖୋଜରେ ଯାଇଁ,
ପୁଛ ଧୂଳିକଣା ପାରେ ତହୁଁ ଲଭି
ବୀର ହାଡ଼ ମାଂସ ତାର ମାଟି ଗୋଡ଼ି
ପୁଛିଲେ ବହୁଙ୍କ କହିବେ ସେ କାଳେ ଏ ଦେଶେ ଖ୍ରୀରୁ ନଥିଲେ କେହି
ନ ଛିଣ୍ଡେ ଏ ମୁଣ୍ଡ ନ ବହି ଲହୁ
କେହି ନ ଅସ୍ତ୍ର ଏ ଦେଶକୁ ଆଜ
କୋଟିଏ କଳିଙ୍ଗ ସେନାଗଣର ତମର ପଛୁ ହଗାର ସ୍ୱହିଁ ।

ଦୁଃଖ ଲାଗେ—ଦେଶ ଦୁରଦଶା ଦେଖି
ଭଲ ଅମ ପୋଡାମୁହଁ ଗୁଲ୍ଥାଏଁ ମୁଣ୍ଡ ଟେକଏ
ଯେ ଦେଶ ସନ୍ତାନ ରକ୍ତପାତ ବଳେ
ଦେବାକୁ ଜାଗ୍ରତ ଭୂମି ସ୍ତୂପମୂଳେ
ଯହିଁ ବାଳକ ପୁଅ ଭେଦେ ଚକ୍ରବ୍ୟୂହ
ଏକା ସପ୍ତରଥୀ ହୁଲେ ସେହି ଦେଶ ଅଟ ଏକ ।୧।
ଆମଦେଶ ବୀର ଧରିଲେ ସାୟକ
ଅତଳ ଥରଏ କରମ-ନାୟକ
ମାରି କୋଟି ଶର ଦବଟେ ଅନ୍ଧାର
ନ ପାରେ ଧରିଧାମେ ପଲକ ନ ପଡୁ ଅଖି । ୨ ।
ଶବ୍ଦ, ମନ, ଦୃଷ୍ଟି-ଭେଦ ଅଟ ନାହିଁ
କାଳର କବଳେ ଯାଇଛି ଉଭେଇ
ଧନ୍ୟ ବୀର ଦଳେ ଥିଲେ ନାହିଁ ମନେ
ଶରପେଷା ଦେଶମାନ ରହିବା କରମ ଠୁକି ।୩।

ଟାଣପଣ ରଖି ପ୍ରାଣ ପଛେ ଯାଉ
ଅଣନା ଭଗାଶ୍ୱିକ ବରଣ କରି ଅଜୁ ।ପଦ।
ଝାଣ ପାଇବ କେ ପାଷାଣେ ଧରି ଦେହୁ
ଶାଣ ଦେଇଣ କୃପାଣ କରେ ବନ୍ଧ

ଜାଣ ବୀରଜାତ ତ୍ରାଣ ବାଟେ ମାତ
ଗ୍ରଣ ନ ଦେବନଣ ଭଗାଗ ଶିର ଖାଣ୍ଡୁ ।୧।
ବଟେଙ୍କ ଗୃହଁ ଦନ ନୋହଙ୍କ ପ୍ରଚ୍ଛାର
ଛନ୍ତ୍ରଙ୍କ ବାଦ ବାଦ ଅଞ୍ଚଳ ଜନଙ୍କର
ସହୁଙ୍କ ବନ୍ଧୁ ଦୁଃଖ ରହୁଙ୍କ ମନ ମାର
ବହୁଙ୍କ ନାହିଁ ସୁଖ ମଳସୁ ଅଘ ପର
ମନ ତାର ନ ମାନେ ଘନଶ୍ୟାମ ବଚନେ
ଅଙ୍ଗ ସାଜବ ରଙ୍ଗ ବେଶରେ ଦାଜ ଦାଜ । ।୨।

ଉଦ୍‌ବୋଧନ ଗୀତିକା

(ବେଡ଼େ ଦୁଃଅଃକୁ ବୁଝିଦ)

ସ୍ୱର ପଢ଼ିବ ବ,
କେବେ ମୋ ଜାତି-ଦମ୍ଭ-ଶିଖରୀ ? (ଧ୍ରୁବ)
ଅନଙ୍ଗ ଯପାଢ ବୁଝି,
ଗରବେ ଉଠିଥ ଚେଲିଁ,
ଗରଜେ କେଶରୀ ଯହିଁ ବାନନ ମୁଖର । ୧ ।
କଳଙ୍ଗ ମୋର ଜନନୀ
ଧରଣୀର ମଥାମଣି
ବୀରପ୍ରସୂ ବୋଲି ପଢ଼େ ଜଗତେ ଦୁର । ୨ ।

ଓଢ଼ଅ ପାଉବକୂଳ
ଦ୍ୱୋଇନାହିଁ ମ୍ଳାନବଳ
ଛଟରେ ମଲ୍ଲି-କୁନ୍ଦ ଠାଣ ଉଜ୍ଜଳ ମାଳ । ୩ ।
ପଢ଼ଣ ମଣି ତା ଭର
ଗୀରସ ଭୁଇଁ ପଥର
ପରଶୁଁ ଲଭଇ ଶ୍ୟାମ ସଜୀବ-ଶ୍ରୀଶ୍ରୀ । ୪ ।
ଥାଉ ଏ ପୁଅ ମାଆର
ରତନ ମୁକୁଟ ବର
ଦରିଅ ଲଙ୍ଘେ ଜାପାଣ କରିବ କି ଢୁଳ ? । ୫ ।
ଥରିବ ତା ନେଇ ବେକ
ସ୍ଥିର ନୋହୁବ ଧମନୀ
ଉଜ୍ଜଳ ତେଜ ଧାଇଁବ ଖଣ୍ଡା ଛୁଆର । ୬ ।
ଭୁଜ ନାହୁଁ ବଳଗାଢ଼
ତେଜ ନାହୁଁ ଖଣ୍ଡାପ୍ରୀତ
ଖଣ୍ଡାମୃତ ନାମ ତାର ଦେବ କି ଛଡ଼ ? । ୭ ।
ଯେଉଁ ସିନ୍ଧୁ ମୋ ଦେଶର
ପଦ ଧୁଏ ନିରନ୍ତର
ତହୁଁ କି ଶୁଷିବ ଶତ୍ରୁ ବୋଇତ ଧାଡ଼ି ? । ୮ ।
ନୀଳଚକ୍ର ନୀଳାଚଳେ
ନଚ ନାଚି ମନ୍ଦ୍ରତଳେ
ଦରଶେ ମୋ ଜାତିକୁଳ-ଜବତ ପର । ୯ ।

ଥାଉଁ ଏ ଚକ୍ର ଅମର
ଥାଉଁ ଏ ବଡ଼ ଦେଉଳ
ଅମ ଜାତିମାନ କେବେ ଯିବ କି ଭୁଲି ? । ୧୦ ।

ଉଦ୍‌ବୋଧନ ଗୀତିକା

(କେଢ଼େ ହୃଷ୍ଟ ଥରେ ବୃଢ଼େ)

ଶୁଣ ନାହିଁ ଅଜ,
ଜାତି ମାନ ରଖ ତୋର । (ଧ୍ରୁବ)
ଭୁଲିଲୁ ତୋ ବାରବାଟୀ
କୋଣାର୍କ ହୋଇଲା ମାଟି
ଜାତି ଗଉରବ ତୋର ହୋଇଛି ଦୂର । ୧ ।
ଭୁଲୁଛି ଓଡ଼ିଆ ପୁଅ
ଲଙ୍ଘି ସାତ ସିନ୍ଧୁ ସୁଅ
ଗରବେ ଭସାଉଥିଲୁ ବୋଇତମାଳ । ୨ ।
ସେ ଜାତି ରକତ ତୋର
ଧମନୀ ବହୁ କି ସ୍ଥିର ?
ସିଂହଦ୍ୱାରେ ତୋର ଦେଖ ଶୃଗାଳ ପଲ ।୩।
ତୋ ଦେଶ ସାଗର ନଦୀ
ମହୋଦଧି ମହାନଦୀ
ପର ପଦାନତ ହେବ ବଡ଼ ଦାଣ୍ଡ ତୋର । ୪ ।

ନୀଳାଚଳେ ରତ୍ନବାନ୍ଧା
ଛନ୍ନ ଜଗତର ନାଥା
ଚରଣୁ ଦେଉଳେ ତୋର କାହାକୁ ଡର ? ।୫।
କୋଟିଏ କଳା ପାହାଡ଼
ଗଲେଣି ବଢ଼ ଦେଉଳ
"ବଢ଼" ହୋଇ ପ୍ରକୃତର ସାମ୍ୟ-ମନ୍ତ୍ର ସାର । ୬ ।
ଲଭ ଏ ଶୁଭ ମନ୍ତ୍ରର
ଫୁଲବେ ଭର ଅନ୍ତର
ମହୋଦଧି କୂଳେ ଅଛି ତୁଅରେ ଧୂଳ । ୭ ।
କଳଙ୍କ ଏ ଦେବ ଭୂଇଁ
ଶତ୍ରୁ କି ପଶିବ ଚହିଁ
ଦେବତା ହୋଇବ ଏଥି ଯୁଦ୍ଧେ ଅଗଭର । ୮ ।

ଆହ୍ୱାନ ସଙ୍ଗୀତ

ହେ ଉତ୍କଳବୀରେ, (ତୁମ୍ଭେ) ଅବଗିର ଚୂର୍ଣ କର ତେଜପଦରେ,
ଥୋଇଯା ଅମର ଯଶ ଏ ପୃଥିବୀରେ । ପଦ ।
ଜନନୀ ରକ୍ଷଣେ କ୍ଷଣେ ନ କର ଡେରି,
ବାହାର ଭୈରବରବେ ବଜାଇ ଭେରୀ,
କରିବା ପାଇଁ ସମର   ବାନ୍ଧ ଉତ୍ସାହେ କମର
ଦବଯାଉ ରିପୁ ନବଶ୍ରମ ଛବରେ । ୧ ।

ପର କଥା ଥାଉ ତୁଲେ ସାରା ଦୁନିଅ,
ତୁମର ଅରମ୍ଭ ଦେଖି ହେଉ ଛନିଅ,
ଓଡ଼ିଆ ଜାତି ମହିମା   ଓଡ଼ିଆ ଜାତି ଗରିମା
ନିତେ.ଅଣ ସବୁ ପାନ୍ଥର ପଦବୀରେ । ୨ ।
ସ୍ମରୁବର ଗଉରବ ବକମ ଖ୍ୟାତି,
ସ୍ୱଦ ଉଲ୍ଲସେ ନାହିଁ କି ଗରବେ ଛାତି ?
ତୁମ୍ଭେ ସେହି ବଂଶଧର   ଅଲସ ସ୍ୱପ୍ନ ନ ଧର
ଅସିଜଳରେ ପଣ ଖରେ ଶତ୍ରୁ ଶିବିରେ । ୩ ।
ନିରତିଶଯ୍ୟ ସାହସେ ଜନମ ଧରି,
ସରସ ହରଷେ ହେଉ ଅଖଣ୍ଡ ଭରି,
ଜୟ ନିଖିଳ ଭାରତ   ଧନ୍ୟବାଦେ ମୁଖରିତ
ଫିଟୁ ଜୟ ବାଟ ବନ୍ଧୁଦୟା ଗୃହରେ । ୪ ।

(ରାଗ—ପୂରବୀ, ଅଠତାଳ)

ଏହି ପରି, ପୂତ ଉତକଳ ବସୁନ୍ଧରା ରେ । ପଦ ।
ଜନପଦରେ ଯେ ବୋଲାଏ 'ଶେବଧି'*
ବିରାଜିତ ଯହିଁ ଶାନ୍ତି ନିରବଧି
ପଖାଳେ ଯାହାର ଚରଣ ଜଳଧି
ତୁଙ୍ଗଭଙ୍ଗ ପରମ୍ପରା-ରେ । ୧ ।
ଯାର ଦରଶନେ ଅମରାବତୀଙ୍କ
ରୂପୁ ବୋଲି କେହି ନ ଅଟେ ମହିଙ୍କ

* ଶେବଧି—ନିଧି ।

ଗଜଗଜପୁର ଶୋଭ୍ୟ ସମ୍ପଉଜ୍ଜ୍ୱଳ
ହସେ ଯାର କ୍ଷୀର † 'ପଗ୍' ରେ । ୨ ।
ବ୍ରାହ୍ମୀ ବୈତରଣୀ ଚିତ୍ରୋତ୍ପଳା ଧାର
ସମାନ ଯା ବକ୍ଷେ କରନ୍ତି ବିହାର
ଉଦାର ବିବିଧ ଶସ୍ୟକ୍ଷେତ୍ର ଯାର
ଚିରକାଳ ଉରବର ରେ । ୩ ।
ବର୍ଣ୍ଣ ରସାପ୍ଲୁତ ଅମୃତ ସରିତ
ପଦ୍ୟେ ମଧୁର ଯାହାର ଚରିତ
ଯେ ପୁଣ ଅମିତ ଭୁବନ ବିଦିତ
ଶାସ୍ତ୍ରଜନ ମନୋହର ରେ । ୪ ।
ଯହିଁ ନୀଳାଚଳ ଶୃଙ୍ଗେ ଅଧିଷ୍ଠିତ
ଜଗନ୍ନାଥ ଭ୍ରାତୃ ଭଗିନୀ ସହିତ
ଦାମୋଦର କ୍ଷେତ୍ରେ ଶ୍ରୀପଢ ପଢିତ
ଗଢ ମୁକୁଟ ପସର ରେ । ୫ ।

(ଯଦନ୍ଧ ଦେଖ ନେନ୍ଧ ମୋହର ରେ, ପ୍ରାଣସଙ୍ଗିନୀ—ବୃନ୍ଦେ)

ହୁମାର ମାର ସାର ଶରତ ହେ, ଜାଗ ଉତ୍ସାହେ,
ପରୁବ ଗଜରବେ ଶ୍ୱବ ରଣପରବେ
ସ୍ୱରବେ ଗାଇ ଜୟ ଜରତ ହେ । ଜାଗ ଉତ୍ସାହେ ।ପଦ।

---

† ପଗ—ଶ୍ରେଷ୍ଠା

ତା ଧିନା ଧିନା ଧିନା ନାଚ୍ ସାଗ୍ ମେଦନୀ
ଅଜ ମାତୃବନ୍ଦନରେ ଉନମାଦନୀ
ବଜାଇ ତୁରୀ ଭେରୀ ତୂରୀ ମୃଦଙ୍ଗ ଗିନି
ଦେଖାଅ ବୀରବର ବରତ ହେ । ୧ ।
ସ୍ୱଦେଶ ରକ୍ଷା ପାଇଁ ସମରେ ହୋଇ ବାଇ
ରାଣୀ ଶ୍ରୀ ଦୁର୍ଗାବତୀ ଶ୍ରୀମତୀ ମିରାବାଈ
କାହାର ଥିଲେ ନାଶ ହୋଇ ବହେ ତ ଯାଇ
ଅମ୍ବର ଦେହେ ସେହ ରକତ ହେ । ୨ ।
ବଢ଼ି ଯାଉଛି ପାପ— 'ଅଗ୍ନି ଅଦ ଧାପ
ଅସ ବାନ୍ଧ କଂମର ତେଜ କାର୍ଯ୍ୟ କଳାପ
ଝଲେକ ତବ ନବ ଅମାପ ପରତାପ
ହେଉ ସେ ପ୍ରଚଣ୍ଡବହ୍ନେ ଅରତ ହେ । ୩ ।

ଉଠ ଉଠ ଉତ୍କଳ ବୀରମଦେ ଗରଜି ।
ଅପସରନ୍ତୁ 'ପରେ' ଅଜ 'ଅଛ' ⊕ ବରଜି ।ପଦ।
ସହାନୁଭୂତି ବଳେ, ତୁ ସାଗ୍ ଧରାତଳେ
ହୁଅ ବଶ୍ୟ ବିଶୃତ ସ୍ୱଜବଳ୍ପ ଅଙ୍ଗି । ୧ ।
ତବ ବାତବ ସବ, ତେଜ ପୁଞ୍ଜ ପ୍ରସବ
ଦଳନ କରୁ *'ପରପନ୍ଥୀ' କୁଳ ମରଜି ।୨।
ଗଗନେ ପନ୍ତ ପନ୍ତ, ଉଡୁ ବୈଜୟନ୍ତୀ
ଉତ୍ଥ ସୁର ସରତ ତରଙ୍ଗରୁ ତରଜି । ୩ ।

⊕ ଅଛ—ଯୁଦ୍ଧ, * ପରପନ୍ଥୀ—ଶତ୍ରୁ

ସରସ ହରଷରେ,   ନଗୃଜ ମାନସରେ
ତାର ଖଡ଼ଗଧାର ଚର ଶାନ୍ତ ସରଙ୍ଗ । ୪ ।

(ଅଙ୍କ ଏ ସୁଖ ବାସରେ—ବୃନ୍ଦେ)

ଓଡ଼ିଅ ବୀର ସରବେ,
ଜାଗ ଜାଗ ଜାଢ ଗର୍ଜ୍ଜି ରବେ, ଅ-ଅରବେ ।

ଜୟ ଭୁଗଢ ଜୟ ଭୁପଢ ଗାଇ ସମର ପରବେ । ପଦ ।
ଜାପାନ ଇଟାଲୀ ପୁଣ ଜରମାନ
ହତାଶେ ସାଧ୍ୱସେ ହୋଇ କମ୍ପମାନ
ଦାର ସୃତ ଧନ   କରି ବିସର୍ଜ୍ଜନ
ଲୁଚନ୍ତି ଗହ୍ୱରେ ନୀରବେ । ୧ ।

ସୁଯୋଗ୍ୟ ସନ୍ତାନଗଣର ଗରିମା
ପ୍ରସରୁ ଉତ୍କଳ-ଜନନୀ ମହିମା
ଶୁଭ ବାରତାର   ଶ୍ରବଣେ ମାତାର
ପୁଲକ ହୃଦୟ ଗରବେ । ୨ ।

(ଧୀରେ ଯେନ ଧୀରେ ବ୍ରଜେଶ୍ୱରୀ—ବୃନ୍ଦେ)

ଅଛ ଗଲେ ସଖି, ଦୂରଦେଶେ,
ଘରବେଶେ ନୁହେଁ ବୀରବେଶେ ।
ମୋ ପରାଣମଣି ନୟନରୁ ପାଣି
ପୋଛି କହିଲେ ସେ ହସ ହସେ;
ଅଗୋ ପ୍ରିୟସଖି,
ଯୁଦ୍ଧ ଜିଣି ଫେରିବି ମୁଁ ଶେଷେ । ୧ ।

ଦେଲି ସେ କପାଳେ ମୁଁ ଚନ୍ଦନ,
ଶୀଘ୍ର ହେଲା ମୋର ଛନ ଛନ ।
ମନ ହେଲା ସତେ ଧରିବି କି ହାତେ
ତାଙ୍କ ଭଳି ନଳୀ ଗୁଳିମାନ;
ଅଗୋ ପ୍ରାଣସଖି,
ମୁଁ ପରା ତାଙ୍କର ଅଧେ ପ୍ରାଣ । ୨ ।

କହିଲି ହେ ଯାଅ ଯାଅ ଦୂରେ,
ଦେଶ ଡାକ ଉଏ ଏ ଅନ୍ତରେ ।
ଲଡା ସିନ୍ଧୁ ତୀରେ ଅସାମ କାନ୍ତାରେ
ବଇରି ଜନରେ ଚଢ଼ି ଦୂରେ
ଅହେ ପ୍ରାଣେଶ୍ୱର,
ରକ୍ତଟୀକା ନେବ ଏ କପାଳେ । ୩ ।

ଏ ଦେଶ ମାଟିରେ ସେ ପାପୀଙ୍କି,
ଥାନ ଦେଲ ପୋଡି ଦେବ ତାଙ୍କି ।

ଲଢ଼ୁବୋଲା ଦେହେ ଫେରିବ ଯେବେ ହେ
(ନ, ରଣୀ ସମରେ ଅରି ବାଘ ।
ଅହେ ପ୍ରାଣେଶ୍ୱର,
ଘାଞ୍ଚେଁ ଧରିବ ବୋଲେ ଯାହ । ୪ ।
ହସି କହିଲେ ସେ ରହ ରହ,
ଫେରିବ ଯେବେ ମୁଁ ପ୍ରାଣସଖ ।
ମୋ ଅଙ୍ଗ ଭୂଷଣ ଶତ ଖତ ଚିହ୍ନ
ପୂରିଯିବ ତୁମ ମୁଖ ଚୁମ୍ବି
ଅଗୋ ପ୍ରେମମୟୀ,
ଯାଏ ଦେଶ ପ୍ରେମେ ମୁଁ ଗାଧୋଇ । ୫ ।
ମୋ ପ୍ରୀତିମୂର୍ତ୍ତି ରଣେ ଘରେ,
ଯାଜନ୍ତୁ ଗୋ ଅଛ ମୁଁ ସମରେ ।
ବିଜୟୀ ବଦନେ ଫେରିବ ମୁଁ ଯେବେ
ମୂର୍ତ୍ତି ଦେଖିବ ଅଙ୍କ ଥରେ,
ଅଗୋ ପ୍ରାଣସଖ
ତୁମେ ସେ ମୂର୍ତ୍ତି ଏ ଅନ୍ତରେ । ୬ ।

(ଝୁଲଅ ଗୋ ବଣୋଗି ବାଲା—ବୃତ୍ତେ)

ଛଡ଼ ଦେ ଗୋ ଦେଖିବ ଯାଇ,
ମତ ମତ ଗୃଜଯାଏ ଦାଣ୍ଡେ କେ ବାଜି ।

ଶିରେ ତାର ଲମ୍ବା ଟୋପି ହାତେ ବନ୍ଧୁକ ।
ଦେଖିଲେ ଗୋ ନାଚ ଉଠେ ଦେହଟା ଯାକ ॥
ଗମ ଗମ ଝାଳ ମୁହଁ ଝରି ପଡୁଛି ।
ଅଙ୍ଗେ ତାର ଫର ଫର ବାନା ଉଡୁଛି ॥
ଘୋଡ଼ ପଥରକୁ ଦଳ ଗୁଳଛି ସେ ତ ।
ଚାହିଁଲେ ବସନ୍ତ ମିତ ବଳଛି ଚିତ୍ତ ॥
ମିତ ଯେଉଁଣେ ଯିବ ମୁଁ ତ ଯିବି ତା ପଛେ ।
ଉଡ଼ିଲେ ଉଡ଼ିବ ମୁହିଁ ଅକାଶେ ଉଛେ ॥
କି ସୁନ୍ଦର ଗୀତ ଗାଏ ପଦ ପଦକ ।
ମନେ ମୋର କଣିଗଲା ସତେ ପଦକ ॥
ସେ ଗୋ ପରସ୍ପକ କରେ ଛାପାଣି ତୁଲେ ।
ମୁଁ କି ହସି ଯିବି ମାଥ ନଲୀ ଧରିଲେ ॥

(ପ୍ରିୟା କି କଲେ ଏ ଗୃହରେ—ବୁଝେ)

କେତେ ଦମ୍ଭଙ୍କ ଛନ୍ଦରେ ।
ଯୁଦ୍ଧେ ଗଙ୍ଗ ପୁଅ ମାଡରେ ।
ଝଂପି ପଡ଼ିଥିବା ଯଣ ଟେକମାନ
ରକ୍ଷିବ ଓଡ଼ିଆ ଜାତିରେ । ୧ ।
ଗୃହ ଛଡ଼ା ଦେନେ ଯା'ର,
ନ ଥିଲା ଅନ ବଗୁର ।

ଚେଙ୍ଗିନ୍ତ ବହୁଲ ଯେ ଭାବେ ବହୁଳ
ଅଗକୁ ପଶିଲ ଧସିରେ ॥
ପଛରେ ରହୁଲ ସବ,
ପ୍ରିୟା ପ୍ରୀତ ଅପଣାର ।
ଅଗରେ ଦଣିଲ ଦେଶ ମାତାରୂପ
ଦୁଅରେ ଡାକୁଛ ଅଶ ରେ ॥
ଦବେ ତା ଦେଶର ସ୍ୱର,
ଗଙ୍ଗାକୂଳେ ଧାଇଁ ଯାଇ ।
ଅର ବଧିଥିଲ ଧରିଥିଲ ଅସି
ସେ କଥା ସ୍ୱରଣ ବସି ରେ ।
ପଶ୍ଚିମେ ଦେଖିଲ ରଣ,
ପୂର୍ବେ ଜାପାନର ପଣ ।
ଏତେବେଳେ ହଏ ଘରେ ବସିପାରେ
ଦେଖି ମାତା ଦୁଃଖରସି ରେ ॥

ଜନ୍ମ ଗୀତ

ରାଗ—ଭୈରବୀମିଶ୍ର, ତାଳ-କହରବା

ଜୟଗୀତ ଗାଅରେ ଜନମଭୂମି ମା'ର ମୋର ।
ଗଗନ ପବନ ଭର ଗମ୍ଭୀର ନାଦେ ଧ୍ୱନିତ କର ପଲ୍ଲୀ ପୁର ।ପଦ।
ଉତ୍ସବମୟ ଅତି ଏ ସୁଦିନେ,
ପୁଲକ ସ୍ପନ୍ଦନ ଜାଗେ ପ୍ରାଣେ ପ୍ରାଣେ;
ଟାଣିଦେଲା ଇଂରାଜର ଅଭିମାନ ଯା' ସୋହାଗ ସ୍ନେହ-ଡୋର ।୧।
ଧର୍ମର ଶର ରୁଦ୍ରର ପୀଠେ ଅଧର୍ମ, ବିଦ୍ୱେଷ, ବାଦ,
ଟେବବ ଭାଷ୍ୟ ଟେକ ନିଶାଣ, ହିଂସାପ୍ରଣୋଦିତ ସାଧ
ଶତ ମୁସୋଲିନୀ ଉପରେ ମିଶିବେ ସେ ଯେ ପ୍ରେମ ଅକୁପାର ।୨।
ନ ଦହି ଦେଖିବ ହିଟଲର ଧୃଷ୍ଟ,
ଜାପାନର ସଙ୍ଗେ, ସରଳ ଏ ନାଟ;
ନରେଶ-କୁଳ-ମୁକୁଟ ବୃଟିଶ-କେଶରୀ ସମ୍ରାଟ ଯା'ର—
ଶ୍ୟାମଳୀ ମା' ମୋର ହସେ ଦିରେ ଅତି ସରସେ ଅନିବାର ।୩।
ଦିଗଦିଗନ୍ତେ ଶରତଶର୍ବରୀର ଅମିୟ ଶୁଭ୍ର ଶୋଭା,
ବର୍ଷିଯାଏ ରେ ପରାଗ ରେଣୁ ସରାଗେ ମନଲୋଭା
ପ୍ରଗତି [illegible] ।୪।

ରାଗ—ତୋଡ଼ି ପରଜ, ତାଳ—ଖେମଟା।

ଧୋଇ ଖସିଲ ରେ, ଚକର ଶକଟ ଅଶ୍ୱ ।
ଅଶ୍ୱ ଭାଙ୍ଗିଗଲେ ଅଟେ ଅଟେ ଖସି ପଡ଼ିବଟି ଭୂଇ ତଳ । ପଦ।

ନାଚ ନାନ ମୋତ ବୋଲଭ ଭଟାଙ୍କ "ମନ୍ଦଗଣ ମୋତେ ରଖ,
ମୋର ପ୍ରାଚୀନତା, କଳାକୁଶଳତା, ନ କର ଅଗ୍ନି ପରଖ" ।୧।

ପରଦେଶ ପରଧନ ଶୋଷଣର ଭଅଇଲ୍ ଷୋଳଅ ଅଶ୍ୱ,
ସଷ ଏବେ ନାଚ ତା'ର ମଜା ଗୃଧ୍ର ନିଜ ଦେଶ ନିଜେ ରଖ ।୨।

ତ୍ରେତବ ଜଗନ୍ନାଥ ସୃଷ୍ଟି ଅତଳାତ ଚରଣ ଶୂନ୍ୟରେ ରହୁ,
ସ୍ତର ମାନବର ଦମ୍ଭ ଅହଙ୍କାର ନ ପାରନ୍ତି ସେହୁ ସହୁ ।୩।

ହେ ରଣକୌଶଳ ତାଙ୍କୁ ଅବହେଳ ନ ଛାଡ଼ିବ କେବେ କେହୁ,
ଗାଅ ହେ ତାଙ୍କର ଜୟ ଅନବାର ହସ୍ତୀ ଭକ୍ତି ଏବା ସେହୁ ।୪।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ୟାମସୁନ୍ଦର ଦାସ, ବି. ଏ. (ଏମ. ଏଲ. ଏ.)

Printed by [illegible] Mishra, the Satyabadi Press,
Cuttack—1943